

**ΜΑΘΗΜΑ: ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΣ ΚΛΑΣΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΨΗΦΙΑΚΑ:
ΑΝΑΛΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ
ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ**

1. ΓΕΝΙΚΑ

ΣΧΟΛΗ	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ		
ΤΜΗΜΑ	ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ		
ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ		
ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ		ΕΞΑΜΗΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ	2 ^ο
ΤΙΤΛΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	Διαβάζοντας κλασικά κείμενα ψηφιακά: αναλυτικές και υπολογιστικές προσεγγίσεις		
ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ <i>σε περίπτωση που οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται σε διακριτά μέρη του μαθήματος π.χ. Διαλέξεις, Εργαστηριακές Ασκήσεις κ.λπ. Αν οι πιστωτικές μονάδες απονέμονται ενιαία για το σύνολο του μαθήματος αναγράψτε τις εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και το σύνολο των πιστωτικών μονάδων</i>	ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΩΡΕΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ	ΠΙΣΤΩΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	
Διαλέξεις και Ασκήσεις Πράξης	3	10	
<i>Προσθέστε σειρές αν χρειαστεί. Η οργάνωση διδασκαλίας και οι διδακτικές μέθοδοι που χρησιμοποιούνται περιγράφονται αναλυτικά στο 4.</i>			
ΤΥΠΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ <i>Υποβάθρου, Γενικών Γνώσεων, Επιστημονικής Περιοχής, Ανάπτυξης Δεξιοτήτων</i>	Μάθημα ανάπτυξης δεξιοτήτων (ΕΥ)		
ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ:	ΟΧΙ		
ΓΛΩΣΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ και ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ:	Ελληνική		
ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΣΕ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ERASMUS	ΝΑΙ (με προσαρμογή της γλώσσας διδασκαλίας)		
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ (URL)	???		

2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

<p>Μαθησιακά Αποτελέσματα <i>Περιγράφονται τα μαθησιακά αποτελέσματα του μαθήματος οι συγκεκριμένες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες καταλλήλου επιπέδου που θα αποκτήσουν οι φοιτητές μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος.</i></p> <p><i>Συμβουλευτείτε το Παράρτημα Α</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιγραφή του Επιπέδου των Μαθησιακών Αποτελεσμάτων για κάθε ένα κύκλο σπουδών σύμφωνα με Πλαίσιο Προσόντων του Ευρωπαϊκού Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης • Περιγραφικοί Δείκτες Επιπέδων 6, 7 & 8 του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων Διά Βίου Μάθησης και Παράρτημα Β • Περιληπτικός Οδηγός συγγραφής Μαθησιακών Αποτελεσμάτων
<p>Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές θα είναι σε θέση να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατανοούν σε βάθος τις θεωρητικές αρχές και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της ψηφιακής κλασικής φιλολογίας, με έμφαση στην ανάλυση θεατρικών κειμένων. • Αναλύουν κριτικά τις δυνατότητες και τους περιορισμούς των ψηφιακών εργαλείων και μεθόδων στην έρευνα και την ερμηνεία κλασικών δραμάτων. • Εξηγούν τις βασικές αρχές της θεωρίας γράφων και τη χρήση της στην ανάλυση δικτύων χαρακτήρων σε θεατρικά έργα.

- Ερμηνεύουν τα αποτελέσματα των αναλύσεων που προκύπτουν από την εφαρμογή ψηφιακών μεθόδων σε θεατρικά κείμενα, λαμβάνοντας υπόψη το ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο.
- Θέτουν ερευνητικά ερωτήματα που μπορούν να απαντηθούν μέσω του συνδυασμού αναλυτικών και υπολογιστικών μεθόδων.
- Συνδυάζουν μεθόδους εκ του σύνεγγυς και μακρόθεν ανάγνωσης για την ερμηνεία κειμένων, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα και των δύο προσεγγίσεων.
- Εφαρμόζουν ένα ευρύ φάσμα ψηφιακών εργαλείων και τεχνικών για την ανάλυση κειμένων
- Χρησιμοποιούν τη γλώσσα επισημείωσης XML-TEI για την κωδικοποίηση ειδικά θεατρικών κειμένων
- Αναλύουν δίκτυα χαρακτήρων σε θεατρικά έργα χρησιμοποιώντας τη θεωρία γράφων και τα κατάλληλα εργαλεία.
- Συμμετέχουν στον σχεδιασμό ερευνητικών έργων που αξιοποιούν ψηφιακές μεθόδους και εργαλεία.
- Παρουσιάζουν τα αποτελέσματα της έρευνάς τους με σαφήνεια, ακρίβεια και ακαδημαϊκή αυστηρότητα.
- Αξιολογούν κριτικά τις δυνατότητες και τους περιορισμούς των ψηφιακών μεθόδων στην έρευνα των κλασικών σπουδών.
- Εφαρμόζουν τις γνώσεις και τις δεξιότητές τους με δημιουργικούς τρόπους για την επίλυση προβλημάτων και την παραγωγή νέας γνώσης στον τομέα των κλασικών σπουδών.

Γενικές Ικανότητες

Λαμβάνοντας υπόψη τις γενικές ικανότητες που πρέπει να έχει αποκτήσει ο πτυχιούχος (όπως αυτές αναγράφονται στο Παράρτημα Διπλώματος και παρατίθενται ακολούθως) σε ποια / ποιες από αυτές αποσκοπεί το μάθημα:

Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών

Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις

Λήψη αποφάσεων

Αυτόνομη εργασία

Ομαδική εργασία

Εργασία σε διεθνές περιβάλλον

Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον

Παράγωγή νέων ερευνητικών ιδεών

Σχεδιασμός και διαχείριση έργων

Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα

Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον

Επίδειξη κοινωνικής, επαγγελματικής και ηθικής υπευθυνότητας

και ευαισθησίας σε θέματα φύλου

Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής

Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης

- Ικανότητα εκπόνησης αυτόνομης πρωτότυπης εργασίας.
- Αναζήτηση, ανάλυση, σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών από έντυπες και ηλεκτρονικές
- πηγές.
- Αυτόνομη και ομαδική εργασία.
- Άσκηση κριτικής ικανότητας και αυτοκριτικής.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Εργασία σε διεπιστημονικό περιβάλλον.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Εβδομάδα 1: Εισαγωγή στις Ψηφιακές Ανθρωπιστικές σπουδές. Data στις Ανθρωπιστικές Επιστήμες. Το ψηφιακό corpus DraCor.
2. Εβδομάδα 2: Εκ του σύνεγγυς και μακρόθεν ανάγνωση.
3. Εβδομάδα 3: Εκ του σύνεγγυς ανάγνωση, επισημειώσεις και XML-TEI I.
4. Εβδομάδα 4: Εκ του σύνεγγυς ανάγνωση, επισημειώσεις και XML-TEI II.
5. Εβδομάδα 5: Εκ του σύνεγγυς ανάγνωση, επισημειώσεις και XML-TEI III.
6. Εβδομάδα 6: Μακρόθεν ανάγνωση: μέθοδοι και εργαλεία I.

7. Εβδομάδα 7: Μακρόθεν ανάγνωση: μέθοδοι και εργαλεία II.
8. Εβδομάδα 8: Οπτικοποιήσεις I: Γραφήματα και χάρτες.
9. Εβδομάδα 9: Οπτικοποιήσεις II: Δέντρα.
10. Εβδομάδα 10: Εισαγωγή στη θεωρία των γράφων. Οι γράφοι του DraCor.
11. Εβδομάδα 11: Συνδυάζοντας εκ του σύνεγγυς και μακρόθεν ανάγνωση I.
12. Εβδομάδα 12: Συνδυάζοντας εκ του σύνεγγυς και μακρόθεν ανάγνωση II.
13. Εβδομάδα 13: Παρουσίαση της προόδου των ομάδων εργασίας και οδηγίες για τη σύνταξη της τελικής εργασίας

14. ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ και ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ - ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

<p>ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ <i>Πρόσωπο με πρόσωπο, Εξ αποστάσεως εκπαίδευση κ.λπ.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσωπο με πρόσωπο. • Ασύγχρονη τηλεκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας ecourse. • Σύγχρονη τηλεκπαίδευση μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams, όταν οι συνθήκες το απαιτούν. 													
<p>ΧΡΗΣΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΩΝ <i>Χρήση Τ.Π.Ε. στη Διδασκαλία, στην Εργαστηριακή Εκπαίδευση, στην Επικοινωνία με τους φοιτητές</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Χρήση εργαλείων ψηφιακής φιλολογίας και NLP. • Χρήση του notepad++ ή, εναλλακτικά του VS Code ή του Oxygen για τη δημιουργία και επεξεργασία .xml αρχείων. • Χρήση του ψηφιακού corpus DraCor και των εργαλείων του. • Ανάρτηση διδακτικού υλικού και ανακοινώσεων στην πλατφόρμα ecourse. • Επικοινωνία με τους/τις φοιτητές/τριες μέσω e-mail. • Όσοι/-ες φοιτητές/-τριες το επιθυμούν, μπορούν να επικοινωνήσουν με τον διδάσκοντα και μέσω της πλατφόρμας Microsoft Teams. 													
<p>ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ <i>Περιγράφονται αναλυτικά ο τρόπος και μέθοδοι διδασκαλίας. Διαλέξεις, Σεμινάρια, Εργαστηριακή Άσκηση, Άσκηση Πεδίου, Μελέτη & ανάλυση βιβλιογραφίας, Φροντιστήριο, Πρακτική (Τοποθέτηση), Κλινική Άσκηση, Καλλιτεχνικό Εργαστήριο, Διαδραστική διδασκαλία, Εκπαιδευτικές επισκέψεις, Εκπόνηση μελέτης (project), Συγγραφή εργασίας / εργασιών, Καλλιτεχνική δημιουργία, κ.λπ.</i></p> <p><i>Αναγράφονται οι ώρες μελέτης του φοιτητή για κάθε μαθησιακή δραστηριότητα καθώς και οι ώρες μη καθοδηγούμενης μελέτης ώστε ο συνολικός φόρτος εργασίας σε επίπεδο εξαμήνου να αντιστοιχεί στα standards του ECTS</i></p>	<table border="1"> <thead> <tr> <th><i>Δραστηριότητα</i></th> <th><i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Εργασία σε ομάδες εργασίας για μικρά προγράμματα εξάσκησης στο υλικό του μαθήματος</td> <td>39</td> </tr> <tr> <td>Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων</td> <td>72</td> </tr> <tr> <td>Σύνταξη τελικής εργασίας</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Σύνολο Μαθήματος</td> <td>250 (10ECTS)</td> </tr> </tbody> </table>	<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>	Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39	Εργασία σε ομάδες εργασίας για μικρά προγράμματα εξάσκησης στο υλικό του μαθήματος	39	Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων	72	Σύνταξη τελικής εργασίας	100	Σύνολο Μαθήματος	250 (10ECTS)	
<i>Δραστηριότητα</i>	<i>Φόρτος Εργασίας Εξαμήνου</i>													
Διαλέξεις σε αλληλεπίδραση με τους φοιτητές	39													
Εργασία σε ομάδες εργασίας για μικρά προγράμματα εξάσκησης στο υλικό του μαθήματος	39													
Αυτόνομη μελέτη βασικών βιβλιογραφικών δεδομένων	72													
Σύνταξη τελικής εργασίας	100													
Σύνολο Μαθήματος	250 (10ECTS)													

	(25 ώρες φόρτου εργασίας ανά πιστωτική μονάδα)	
<p>ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΦΟΙΤΗΤΩΝ Περιγραφή της διαδικασίας αξιολόγησης</p> <p>Γλώσσα Αξιολόγησης, Μέθοδοι αξιολόγησης, Διαμορφωτική ή Συμπερασματική, Δοκιμασία Πολλαπλής Επιλογής, Ερωτήσεις Σύντομης Απάντησης, Ερωτήσεις Ανάπτυξης Δοκιμίων, Επίλυση Προβλημάτων, Γραπτή Εργασία, Έκθεση / Αναφορά, Προφορική Εξέταση, Δημόσια Παρουσίαση, Εργαστηριακή Εργασία, Κλινική Εξέταση Ασθενούς, Καλλιτεχνική Ερμηνεία, Άλλη / Άλλες</p> <p>Αναφέρονται ρητά προσδιορισμένα κριτήρια αξιολόγησης και εάν και που είναι προσβάσιμα από τους φοιτητές.</p>	<p>Συγγραφή εργασίας με θέμα σχετικό με τη γενικότερη θεματική του μαθήματος.</p> <p>- Τα κριτήρια αξιολόγησης των εργασιών αναλύονται με σαφήνεια, ακρίβεια και πληρότητα στους φοιτητές κατά τη διάρκεια των μαθημάτων και οι εργασίες επιστρέφονται διορθωμένες και βαθμολογημένες.</p> <p>- Ο τελικός βαθμός στο μάθημα θα βασιστεί στη συνολική παρουσία του μεταπτυχιακού φοιτητή / της μεταπτυχιακής φοιτήτριας στην τάξη. Θα αξιολογηθούν αθροιστικά οι επιμέρους εργασίες που θα ανατίθενται για έρευνα και παρουσίαση, η συμμετοχή στον διάλογο και η τελική εργασία του εξαμήνου.</p> <p>Τα κριτήρια αξιολόγησης είναι προσβάσιμα από τους/τις φοιτητές/τριες στο: ...</p>	

15. ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΗ-ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Η προτεινόμενη βιβλιογραφία προορίζεται για την περαιτέρω μελέτη των αντικειμένων του μαθήματος και βρίσκεται αναρτημένη στον ιστότοπο του συστήματος Ασύγχρονης Τηλεκπαίδευσης (ecourse) του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (βλ. ...).

Προτεινόμενη βιβλιογραφία:

- “A Gentle Introduction to XML”, στο: *TEI: Guidelines for Electronic Text Encoding and Interchange P5 2023*, <https://www.tei-c.org/release/doc/tei-p5-doc/en/html/SG.html>
- Berti, M. (επιμ.) (2019). *Digital Classical Philology: Ancient Greek and Latin in the Digital Revolution*. Berlin / New York.
- Börner, I., Fischer, F., Milling, C. και Sluyter-Gäthje, H. (2022). “Einführung in DraCor - Programmable Corpora Für Die Digitale Dramenanalyse”, doi:[10.5281/ZENODO.6327951](https://doi.org/10.5281/ZENODO.6327951)
- Chronopoulos, S. και Spöri, D. (2023). “Citations in Pollux’ Onomasticon: Annotation, Visualization, Interpretation”, *Digital Classics Online* 9: 30–50.
- Ciula, A., Eide, Ø., Marras, C. και Sahle, P. (2023). *Modelling between Digital and Humanities: Thinking in Practice*. Cambridge.
- Δημητρούλια, Ξ., και Τικτοπούλου, Α. (2015). *Ψηφιακές λογοτεχνικές σπουδές*, Κάλλιπος.
- Drucker, J. (2011). “Humanities Approaches to Graphical Display”, *DHQ* 5.
- Drucker, J. (2017). “Why Distant Reading Isn’t”, *PMLA* 132: 628–635.
- Drucker, J. (2021). *The Digital Humanities Coursebook: An Introduction to Digital Methods for Research and Scholarship*. Abingdon, Oxon / New York.
- Eggert, P. (2010). “Text as Algorithm and as Process”, στο: W. McCarty (επιμ.), *Text and Genre in Reconstruction: Effects of Digitalization on Ideas, Behaviours, Products and Institutions*, 183–202. Cambridge.
- Eve, M.P. (2019). *Close Reading with Computers: Textual Scholarship, Computational Formalism, and David Mitchell’s Cloud Atlas*. Stanford, California: Stanford University Press.
- Fischer, F., Börner, I., Göbel, M., Hechtel, A., Kittel, Ch. και Milling, C. (2019). “Programmable Corpora: Introducing DraCor, an Infrastructure for the Research

on European Drama”, στο: *Proceedings of DH2019: "Complexities"*, Utrecht University, doi:10.5281/zenodo.4284002.

- Flanders, J., και Jannidis, F. (επιμ.) (2019). *The Shape of Data in the Digital Humanities: Modeling Texts and Text-Based Resources*. London / New York.
- Gold, M. (επιμ.) (2012). *Debates in the digital humanities*. Minneapolis.
- Gold, M. και Klein L. F. (επιμ.) (2019). *Debates in the digital humanities 2019*. Minneapolis.
- Hayles, N. K. (2012). *How We Think: Digital Media and Contemporary Technogenesis*. Chicago.
- Hayles, N.K. (2003). “Translating Media: Why We Should Rethink Textuality”, *The Yale Journal of Criticism* 16: 263–290. doi:10.1353/yale.2003.0018.
- Hayles, N.K. (2010). “How We Read: Close, Hyper, Machine”, *ADE Bulletin* 150: 62–79.
- Jänicke, S., Franzini, G., Cheema, M., and Scheuermann, G. (2015). “On Close and Distant Reading in Digital Humanities: A Survey and Future Challenges”. *Proc. of Eurographics Conference on Visualization 2015*: 83–103.
- Jänicke, S., Franzini, G., Cheema, M.F. και Scheuermann, G. (2016). “Visual Text Analysis in Digital Humanities”, *Computer Graphics Forum* 36: 226–250.
- Jannidis, F., Kohle, H. και Rehbein, M. (επιμ.) (2017). *Digital Humanities Eine Einführung*. Stuttgart.
- Moretti, F. (2005). *Graphs, Maps, Trees: Abstract Models for a Literary History*. London/New York
- Moretti, F. (2013). *Distant Reading*. London.
- Pierazzo, D.E. (2015). *Digital Scholarly Editing: Theories, Models and Methods*. London.
- Price, K. M. και Siemens, R. (επιμ.), *Literary Studies in the Digital Age*. Modern Language Association of America.
- *The Programming Historian*, <https://programminghistorian.org/>
- Schöch, C. (2013). “Big? Smart? Clean? Messy? Data in the Humanities”, *Journal of Digital Humanities* 2: 2–13.
- Terras, M., Nyhan, J. και Vanhoutte, E. (επιμ.) (2013). *Defining Digital Humanities. A Reader*. London.

Συναφή επιστημονικά περιοδικά:

- Digital Classics Online (DCO), <https://journals.ub.uni-heidelberg.de/index.php/dco>
- Digital Humanities Quarterly (DHQ), <https://www.digitalhumanities.org/dhq>
- Journal of the Text Encoding Initiative (JTEI), <https://journal.tei-c.org>
- RIDE – A review journal for digital editions and resources, <https://ride.i-d-e.de/>